

Kálmán Peregrin

AZ ÚJVIDÉKI VÉRTANÚ FERENCESEKRŐL

„A partizánok a város elfoglalása után összegyűjtötték a férfiakat, de az „öregbarátnak” még ők is felajánlották a menekülést. Krizosztom atya csak akkor élt volna ezzel, ha rendtársait is elengedik, erre azonban már nem volt lehetőség. Barakkba hajtották őket, ahol napokon át a híveket gyónatták, vigasztalták. Október 27-én reggel Krizosztom atyát több férfival együtt egy szomszéd barakkba terelték át azzal, hogy majd a nap folyamán hazaengedik őket. Másnap, 1944. október 28-án este 8 és 9 óra között katonazene mellett verték agyon az embereket. A foglyokat hármával összekötözve futásra kényszerítették, s közben puskatussal, zeneszó mellett ütötték. Mindenki azt mondta, az „öreg” ferences papot is agyonverték.

Úgy látjuk, Krizosztom atya helyben maradásával tudatosan vállalta a vértanúságot, a pásztori hűség következményét. A Bosznia Hercegovina-i Široki Brijegben néhány hónappal később, ugyancsak partizánok által megölt 34 ferences párhuzamos esete pedig megerősíti álláspontunkat, hogy Körösztos Krizosztom halála nem csupán és elsősorban a nemzetiségi konfliktus, hanem az egyház elleni gyűlölet következménye volt.

Az újvidéki rendház másik vértanúja

Kovács Kristóf

Körösztos Krizosztom

Kovács Kristóf atya, aki 1944-ben arra kérte provinciálisát, hogy Újvidékre mehessen, mégpedig azzal az indokkal, hogy vértanú akar lenni Krisztusért. Őt is 1944. október 26-án tartóztatták le. A tanúk elmondása szerint Kristóf atya, amikor csak tehetett, a rabok között járkált, beszélgetett velük, ezért itt is mindenki becsülte emberségességét. November 1-jén rendtársával, P. Kamarás Mihállyal és más rabokkal Pétervárad felé hajtották. Napközben menteltek, éjszaka pedig gyónattak, mert a hívek a halálveszélyt látva sokszor hosszú évtizedek után is rendezni akarták életüket. November 2-án folytatniuk kellett a menetelést. A papokat különös kegyetlenséggel bántalmazták.

A katonák a továbbvonulások alkalmával „popovi napred” szólítással tudatosan kiemelték őket a tömegből. Lelkipásztori jelenlétüket a fasiszták szolgálatának minősítették. Kristóf és Mihály atyát fegyvert hordozva kényszerítették futásra, Kristófit vasvesszővel, puskával ütötték, puskatussal hátba szúrták. Homloka a vasvessző ütéseitől fölrepedt, a verésektől nem tudott menni. Társai segítettek, de elájult. Utolsó szavai ezek voltak: „*Sic debuit esse!*”. A katonák teherautóra dobták, és Indijja község határában lelőtték.”